

T.C.
ZONGULDAK
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO: 2020/1064
KARAR NO: 2021/652

DAVACILAR : 1-AHMET SALİH ÇELİKKANAT-ÖZBULUT YAPI
TAAHHÜT İNŞAAT GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ ADI
ORTAKLIĞI

2- ÖZBULUT YAPI TAAHHÜT İNŞAAT GIDA SANAYİ VE TİCARET
LİMİTED ŞİRKETİ

YEKİLİ : AV. DERYA HARMAN BULUT (E Tebligat Adresi)

DAVALI : ZONGULDAK VALİLİĞİ

YEKİLİ : AV. TUĞÇE KAHVECİ

Çınartepe Mahallesi Bülent Ecevit Caddesi No:106 /ZONGULDAK

DAVANIN ÖZETİ : Davacılar tarafından, Zonguldak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile 10/08/2018 tarihinde imzalanan "Zonguldak Tapu ve Kadastro İl Müdürlüğü Hizmet Binası" yapım işinin, Covid-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak kısmen veya tamamen imkansız hale geldiğinden bahisle sözleşmenin feshi edilerek tasfiye işlemlerinin yapılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Zonguldak Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 05/10/2020 tarih ve E:13229 sayılı işleminin; Covid-19 salgınından dolayı 10/04/2020 tarihli dilekçe ile 6 ay süre talebinde bulunulduğu, bu başvuruya istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığından alınan görüş ile 7 gün süre uzatımı verilmesinin uygun olduğunun bildirildiği, sözleşmenin akdinden sonra zaman içerisinde inşaat birim fiyatlarının beklenmedik şekilde arttığı, mevcut piyasa şartlarındaki değişikliğin yanında bir başka engel ise yer teslimin 16/08/2018 tarihinde yapılması olduğu, işe başlandıktan kısa bir süre sonra havanın fen noktasında çalışılmayan günlerine denk gelindiği, 2018 yılı Haziran ayı içerisinde dövizde ve yapı malzemelerinde fiyat artışlarının meydana geldiği, yabancı paradaki ani kur yükselişi nedeniyle birim maliyetlerinde meydana gelen ani artış ve yükselen maliyetler karşısında şantiyeyi rölantiye almak zorunda kaldıkları, süreç bu şekilde devam ederken covid-19 salgın hastalığı nedeniyle piyasaların durma noktasına geldiği, salgın dolayısıyla 30 büyükşehir ile birlikte Zonguldak'a da giriş ve çıkışların yasaklandığı, şantiyede görev yapan teknik ve kalifiye elemanların ikametlerinin Ankara ve İstanbul'da olması nedeniyle şantiyede yönetim ve işgücü imkanları da kalmadığı, 2020/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi doğrultusunda davalı idareye başvuru yapıldığı, meydana gelen sıkıntıların kendilerinden kaynaklanmaması, tahabühü yerine getirmelerine engel olması ve ortadan kaldırmaya güçlerinin yetmemesi neticesinde sözleşmenin feshi edilerek tasfiye işlemlerinin yapılmasının istendiği, idarenin gerekçe dahi belirtmeden söz konusu talebi reddediği, sözleşmenin salgın hastalık nedeniyle tasfiye edilmesi isteminin haklı gerekçelere dayandığı, hukuka ve mevzuat aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAYUNMA ÖZETİ : Davacıların covid-19 salgını henüz başlamadan önce de sözleşmeden doğan borçlarını yerine getirmediği, işin sadece %19 oranındaki kısmın bitirildiği ve iş programının oldukça gerisinde kaldığı, mücbir sebep gerekçesiyle sözleşmeyi feshetme isteğinin doğru olmadığı, kendi kusurundan kaynaklı olduğu, dava konusu işlemin hukuka ve yasalara uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

T Ü R K M İ L L E T İ D A N E S İ

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A

Karar veren Zonguldak İdare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Dava, Zonguldak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile 10/08/2018 tarihinde imzalanan "Zonguldak Tapu ve Kadastro İl Müdürlüğü Hizmet Binası" yapım işinin, Covid-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak kısmen veya tamamen imkansız hale geldiğinden bahisle sözleşmenin fesh edilerek tasfiye işlemlerinin yapılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Zonguldak Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 05/10/2020 tarih ve E:13229 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu'nun 4/3. maddesinde; "Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, **sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahiptir.** İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur." hükmü ile "Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri" başlıklı geçici 4. maddesinde; (Ek:17/1/2019-7161/32 md.) "31/8/2018 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan (3 üncü maddesindeki istisnalar dâhil) ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmeler, imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle, **bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurması kaydıyla,** Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idarenin onayına bağlı olarak feshedilip tasfiye edilebilir veya devredilebilir. Bu durumda devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacak olup devirden veya fesihden kaynaklanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Yüklenimi ortak girişim tarafından yürütülen sözleşmelerde ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki yeterlik şartları aranmaz. Sözleşmesi feshedilen veya sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir. Bu fıkra kapsamında devredilen sözleşmeler ile bu fıkra kapsamına girmekle birlikte devredilmeyen sözleşmelerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurması kaydıyla süre uzatımına ilişkin kısıtlama ve şartlara tabi olunmaksızın Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idare tarafından süre uzatılabilir. Sözleşmenin bu madde kapsamında feshedilerek tasfiye edilmesi veya devredilmesi durumunda yüklenici, fesih veya devir tarihine kadar gerçekleştirdiği imalatlar dışında idareden herhangi bir hak talebinde bulunamaz. Yüklenici tarafından, işin idarece uygun görülecek can ve mal güvenliği ile yapı güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması şarttır. Bu kapsamda düzenlenecek fesihnamelerden ve devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz. " hükmü, "**Mücbir sebepler "** başlıklı **10 maddesinde;** "Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir: a) Doğal afetler. b) Kanuni grev. **c) Genel salgın hastalık,** d) Kısmi veya genel seferberlik ilânı. e) Gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller. Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur." hükmü getirilmiştir.

2020/5 sayılı ve "COVID-19 Salgınının İhale Sözleşmelerine Etkisi" konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ise aşağıdaki şekilde yayımlanmıştır.

"COVID-19 salgınının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla ülkemizde ve dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayata ilişkin bazı tedbirler alınmaktadır.

Bu kapsamda 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

almaktadır.

Bu kapsamda 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (istisnaları dahil) ile bu Kanundan istisna edilen düzenlemeler kapsamında gerçekleştirilen ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelerde, COVID-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen imkânsız hale geldiğine ilişkin başvurular; yükleniciler tarafından bu durumun belgelendirilmesi suretiyle sözleşmenin tarafı olan idareye yapılacaktır.

İdarelerce bu başvurular; 5/1/2002 tarihli 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesi ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenecek ve karar alınmadan önce idarelerce Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesi alınacaktır.

İdarelerce yapılan değerlendirme sonucunda; ortaya çıkan durumun yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, yüklenicinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi şartlarının birlikte gerçekleştiğinin tespit edilmesi üzerine süre uzatımı verilmesine veya sözleşmenin feshine karar verilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim."

Dava dosyasının incelenmesinden ; Zonguldak İli Merkez İlçesi Mithatpaşa Mahallesi Bülent Ecevit Caddesinde "Zonguldak Tapu ve Kadastro İl Müdürlüğü Hizmet Binası" yapım işinin 07/06/2018 tarihinde [2018/224359](#) ihale numarası ile davacılardan Özbulut Yapı Taahhüt İnşaat Gıda Sanayi ve Tic. Ltd. Şti'ye ihale edildiği, yüklenici işe başladıktan sonra 7161 sayılı yasa ile 4735 sayılı kanuna eklenen Geçici 4 madde kapsamında 12/03/2019 tarihli dilekçe ile devir talebinde bulunduğu, yüklenici davacının bu talebinin yerinde görüldüğü, 02/10/2019 tarihinde Ahmet Salih ÇELİKKANAT - Özbulut Yapı Taahhüt İnşaat Gıda Sanayi ve Tic. Ltd. Şti iş ortaklığına devir sözleşmesi imzalayarak yapım işinin devredildiği, devir sonrası işin tekrar başladığı ancak programın çok gerisinde kaldığı, yüklenici tarafından 14/04/2020 tarihli dilekçe ile süre uzatım talebinde bulunduğu, süre talebinin kabul edildiği, en son davacılar tarafından uhdelerinde devam eden yapım işini 4735 sayılı yasanın 10 maddesi kapsamında mücbir sebep gerekçesiyle tasfiyesi isteminin reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan anlatım ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere, dava konusu uyuşmazlığın temelini, dünyada ve ülkemizde insan ve toplum sağlığını çok ciddi bir şekilde tehdit eden, can kayıplarına neden olan COVID-19 salgını ve bu salgının yarattığı sonuçların, söz konusu ihaleye olan etkisinin oluşturduğu ve dolayısıyla dava konusu uyuşmazlığın bu gerekçe ile birlikte ele alınarak hukuki değerlendirilmeye tabi tutulması kaçınılmazdır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 58. Maddesinde mücbir sebepler dışındaki sebeplerden kaynaklı durumlar ihaleden yasaklama sebepleri arasında sayılmış ise de, bu Kanunlarda Mücbir sebeplerin neler olduğu yönünde bir açıklama ve tanım yapılmamakla birlikte bu yöndeki bir tanımlama ve açıklamaya, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu'nun 10. maddesinde yer verilerek ve bu maddenin (c) bendinde "**Genel Salgın Hastalık**" hali, **mücbir sebepler** arasında yer aldığı görülmektedir.

Öte yandan, yukarıda yer verilen 2020/5 sayılı "COVID-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi" konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde ise; söz konusu salgının olumsuz etkilerinin, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelere yansımalarının önlenmesine yönelik bazı önlem ve tedbirlerin ilgili idareler tarafından uygulanmasının öngörüldüğü ve böylece COVID-19 salgını kaynaklı olumsuz etkilerin, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki ticari faaliyetlerine yansımalarının giderilmesinin amaçlandığı da anlaşılmaktadır.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirilecek olursa; davacının yükleniminde kalan söz konusu ihale için, ihale edimini yerine getirememesine gerekçe olarak gösterilen COVID-19 salgınının, uyuşmazlık tarihi itibarıyla de ilgili mevzuat hükümlerinde yer alan düzenlemeler gereğince mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla bu sebepten dolayı da davacıya

olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla bu sebepten dolayı da davacıya atfedilecek ve davacıdan kaynaklı hukuki bir sorumluluğun mevcut olmadığı gibi genel salgın hastalık durumunun davacı tarafından öngörülmesinin de mümkün olamayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Yukarıda metnine yer verilen 4735 sayılı Kanunun Geçici 4. maddesi, madde metninde de açıkça belirtildiği üzere "imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle" getirilmiş bir düzenleme olup; bu durum aşırı ifa güçlüğü sebebi olarak kabul edilmiştir. Aşırı ifa güçlüğü şartları ise "öngörülme ve öngörülmesi de beklenmeyen olağanüstü bir durum ortaya çıkması, bu durumun borçludan kaynaklanmamış olması, bu durumun, sözleşmenin yapıldığı sırada mevcut olguları, kendisinden ifanın istenmesini dürüstlük kurallarına aykırı düşecek derecede borçlu aleyhine değiştirmiş olması, borçlunun, borcunu henüz ifa etmemiş veya ifanın aşırı ölçüde güçleşmesinden doğan haklarını saklı tutarak ifa etmiş olması" olarak sayılmaktadır. Buna göre, imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle yüklenicilerin yaşamış oldukları mağduriyetleri giderme amacıyla getirilen söz konusu düzenlemenin, yukarıda belirtilen nedenlerle yükleniciler aleyhine sonuç doğuracak şekilde yorumlanamayacağı, aksine bir kabulün kanunun getiriliş amacı ile bağdaşmayacağı açık olmakla dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Bu durumda, dünyada ve ülkemizde yaşanan COVID-19 salgının tüm toplum ve insan sağlığına olan ciddi olumsuz etkileri, elbetteki ticari hayata etkileri/yansımaları da kaçınılmaz olacağından, bu durumun mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve davacının durumunun da bu kapsamda değerlendirilerek işlem tesis edilmesi gerekirken, tüm bu hususlar değerlendirmeye alınmaksızın davacı hakkında tesis edilmiş olan dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 517,80 TL yargılama giderinin davalı idare tarafından davacıya verilmesine, kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.040,00 TL vekalet ücretinin davalı idare tarafından davacıya verilmesine, artan posta ücretinin talep edilmemesi halinde karar kesinleştikten sonra mahkememizce davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen otuz (30) gün içerisinde **Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde istinaf yolu açık olmak üzere**, 16/09/2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan
HALİL GÜNÜR
163726

Çye
ÖZLEM ARSLAN
SÖKMEZ
191762

Çye
KERİM YONSOĞLU
192217
(X)

YARGILAMA GİDERLERİ :

Beyanname	
Harcı :	34,40 TL
Karar Harcı :	34,40 TL
Y.D. Harcı :	49,00 TL
Y.D. İncez	162,00 TL
Harcı :	
Vekalet Harcı :	7,00 TL
Posta Gideri :	149,50 TL
-	
TOPLAM :	517,80 TL